

กสภ. 4/๑๗๓.๔ | สำนักอัยการคดีอาชญากรรมที่ ๔/๔๖
วันที่ ๑๒.๙.๕๑ | วันที่ ๑๑.๓.๒๕๕๑ ๑๔.๒.๙
๑๕.๑๙.๖ | ๑๕.๑๙.

ตัวนที๗

ที่ นร ๕๗๐๑.๑/ กก๓

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
๖๐ ถนนสุขุมวิท บล ๙๕๐๐

มิถุนายน ๒๕๕๑

เรื่อง การพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

ข้อถึง ๑. หนังสือสำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๙๐๓๕๑ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐

๒. หนังสือศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด่วนที่สุด ที่ นร ๕๗๐๑.๑/๙๐๒๑

ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปความเห็น ผลการพิจารณาและผลการดำเนินการ

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่แจ้งให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นหน่วยงานหลักจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ในการพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเมณจัดทำความเห็นผลการพิจารณา และผลการดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการต่อไป ความละเอียดเจ้าถ่องถ่อมตามข้อถึง นั้น

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ขอเรียนว่า ได้ดำเนินการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงทวารภาพรวมชาติและสังเวยดลล้อม ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง ผู้แทนสำนักงานสภากาชาดไทย ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศและทุกภาค ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๓๐ – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ณ โรงแรม ซี เอส อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยได้จัดทำเอกสารสรุปความเห็น และข้อเสนอแนะ รายละเอียดประกอบตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากเห็นสมควรประการใดกุญแจนำเสนอก่อนรัฐมนตรี พิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพะนวย ศุภวนิช)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักงานสภาพัฒนาการฯ

**สรุปความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการตามความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้**

๑. ข้อเสนอแนะด้านการเมือง/การปกครอง

๑.๑ การกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาท หรือมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งจะให้เป็นนโยบายที่มาจากความต้องการของทุกฝ่าย และการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติจะต้องต่อเนื่อง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- (๑) เห็นควรไปรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่
- (๒) ให้กลไกของอาสาสมัคร นักศึกษา เดินเคะประตูบบ้านเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- (๓) ควรมีการทบทวนหรือปรับแก้ในนโยบายตามโอกาสที่เหมาะสม เช่นปรับเป็นรายปี หากมีการปรับแก้ไขหรือทบทวนต้องให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม

๑.๒ ควรมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมีภาระหนัก กำกับดูแล/ปฏิบัติราชการ/สังราชการ การแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้มีอำนาจสั่งราชการหน่วยงานของรัฐทุกกระทรวง ทบวง กรม

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ควรให้รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี มาบริหารราชการเป็นประจำ รวมทั้งข้าราชการระดับสูง (เทียบเท่าปลัดกระทรวง) และให้มีสำนักงานบริหารราชการอยู่ในพื้นที่

๑.๓ เจ้าหน้าที่หรือข้าราชการประจำที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องผ่านการศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจ เข้าถึง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจบนธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมภาษา และวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งเพิ่มมาตรการป้องกัน แก้ไข และลงโทษข้าราชการที่ประพฤติไม่เหมาะสม

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- (๑) ต้องฝึกอบรมให้เรียนรู้ เข้าใจ และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
- (๒) การบรรจุแต่งตั้งหรือโยกย้าย ให้พิจารณาคัดเลือกจากบุคลากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนบุคลากรจากภูมิภาคอื่น

๑.๔ สงเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นและพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างจริงจัง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- ๑) ควรミニหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น
- ๒) สวนกลางและสวนภูมิภาคต้องเข้าใจ และตระหนักในบทบาทความเป็นอิสระในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๕ รัฐต้องมีมาตรการพิเศษเพื่อส่งเสริมข่าวญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่คงปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยไม่ขอรับ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- ๑) ควรเสริมสร้างด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
- ๒) ควรเพิ่มประเภทให้ครอบคลุมทุกส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งผู้บริหารและสมาชิก

๓) เงินสวัสดิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมากจากบประมาณของรัฐ ไม่ควรเอามาจากรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๖ รัฐจะต้องให้มีแผนคุ้มครองดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากขึ้น เช่น คู เจ้าหน้าที่สาธารณสุขพัฒนากรฯ ลฯ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- ๑) ต้องคัดเลือกบุคคลและสร้างมวลชนในการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชน โดยสร้างเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ล่องแผลม
- ๒) สร้างร่างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการปลูก/สร้างจิตสำนึก

๒. ข้อเสนอแนะด้านยุทธิธรรม

๒.๑ ยึดถือแนวทางสันติวิธีและความสมานฉันท์ การมีส่วนร่วม การเปิดเผยความจริง การเคารพในความหลากหลาย การสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจระหว่างกัน นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเป็นเอกภาพในการกำหนดนโยบายการบริหารงานยุทธิธรรม และลดเงื่อนไขที่สร้างความไม่ยุทธิธรรม

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- ๑) เสริมสร้างความยุติธรรมของชุมชนให้เป็นหัวใจหลักของการคำนึงความเป็นธรรม
- ๒) ต้องคำนึงถึงความยุติธรรมอย่างเร่งด่วน และดำเนินการในทุกพื้นที่
- ๓) บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านยุทธิธรรมต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและน่าเชื่อถือ

๒.๒ รัฐควรเร่งรัดนโยบายการให้ความช่วยเหลือเยี่ยวยาผู้เดียวหายอย่างเร่งด่วน โดยส่งเสริมคนในพื้นที่เป็นแกนหลักในการเข้าไปคุ้มครองเยี่ยวยาผู้เดียวหายในด้านจิตใจ เพื่อที่จะให้กำลังใจและเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ควรเยียวยาอย่างเร่งด่วน และมีมาตรฐานตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

๒.๓ รัฐต้องแสดงความจริงใจในการแก้ไขปัญหาตามกระบวนการยุติธรรม โดยพร้อมที่ลงโทษผู้ที่กระทำผิดและสามารถซึ่งจะแจงแกล่ประชาชนได้อย่างชัดเจน หรือการแจ้งให้ญาติทราบโดยเร็วเมื่อมีการเชิญตัวหรือจับกุมตัว ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้สึกไว้วางใจว่ารัฐเป็นที่พึงได้หากไม่ได้รับความยุติธรรม

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ต้องถือปฏิบัติอย่างจริงจัง และดำเนินการให้ได้ตามหลักการ ตลอดจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒.๔ สร้างความกระจ้างในการดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่บกพร่องและลงโทษอย่างยุติธรรม ต่อกำแพงพิพากษาที่เกิดขึ้น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ต้องทำให้เห็นผลโดยเร็ว และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและสาธารณชนทั่วไปรับทราบ

๒.๕ พัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยเน้นบทบาทของผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชน ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของบุคคลในชุมชนภายใต้หลักการและกระบวนการรายยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล พ.ศ. ๒๕๖๗ และพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๘๐ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) เน้นประชาชนในพื้นที่เป็นฐานหลัก เพื่อความยุติธรรมในชุมชน

๒) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วไปในหมู่ประชาชน

๓. ด้านความมั่นคง

๓.๑ ปรับยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาจน้ำการก่อความไม่สงบให้ทันต่อแนวทางการต่อสู้ของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่เปลี่ยนไปจากเดิม ตลอดจนรักษาความปลอดภัย และปรับแผนการคุ้มครองประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่ง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ใช้ยุทธศาสตร์ “ สามสหาย ” เข้าไปประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

๒) ควรใช้การประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยไม่ติด “ กับดัก ” และ “ หลุมพราง ” ของฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ

๓.๒ การเข้ามาตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการจำเป็นต้องคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสม การฝึกปฏิบัติตามแผน ตลอดจนมีการประเมินผลเพื่อปรับกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ต้องคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับภารกิจ และบูรณาการอย่างมีเอกภาพ

๒) ควรใช้เครื่อข่ายทุกประเภทในพื้นที่ให้เป็นประโยชน์

๓.๓ ต้องให้มีกำหนดหมู่บ้านยุทธศาสตร์ เพื่อป้องกันตนเองในพื้นที่ซึ่งมีปัญหาการเคลื่อนไหว การพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านและชุมชน โดยมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนจะทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความมั่นใจ มีวัฒนธรรมในการปักป้องหมู่บ้านและชุมชน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วย โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะแต่ประการใด

๓.๔ ต้องยุติปัญหาการก่อเหตุร้ายรายวัน และเสริมสร้างสันติสุขอย่างถาวรห้าได้โดยเร็วที่สุด

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ควรพัฒนาด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพ เช่น เสริมสร้างเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข่าว หรือสนับสนุนงบประมาณด้านการข่าว

๔. ข้อเสนอแนะด้านการข่าว

๔.๑ รัฐควรจัดให้มีการเฝ้าตรวจสอบ ติดตาม รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์พฤติกรรมความเกี่ยงข้องของกลุ่มเคลื่อนไหวบางกลุ่มกับกลุ่มก่อความไม่สงบ โดยการพิสูจน์ทราบบุคคลที่มีอิทธิพลทางความคิดและผู้อยู่เบื้องหลังทุกระดับให้ถูกต้องโดยเร็ว

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ไม่ควรจัดตั้งที่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) ฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร ต้องวิเคราะห์ข่าวร่วมกัน ๓ ฝ่าย

๓) จัดตั้งศูนย์ข่าวระดับอำเภอ

๔) บูรณาการการข่าวทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัด และภาค

๔.๒ ให้ความสำคัญกับการประเมินข่าวกรองอย่างถูกต้องแม่นยำและทันเวลา จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงรับผิดชอบวิเคราะห์สถานการณ์ รวมทั้งวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของภาครัฐและกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบอย่างรอบด้าน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วย โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประการใด

๔.๓ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำความสะอาดใจกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในการยุติปัญหาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ขาดการเร่งรัดการจัดตั้งจากภาครัฐ

๒) ควรใช้หน่วยงาน กอ.รmn.จังหวัด และ กอ.รmn.อำเภอ เป็นหน่วยดำเนินการ

๕. ข้อเสนอแนะด้านจิตวิทยา

๕.๑ เน้นการสร้างความเข้าใจกับมวลชน สร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์อันดี และให้ประชาชนมีความไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ให้ ศอ.บต. ดำเนินการให้กำเนิด ผู้ใหญ่บ้าน อิหม่าม นายก อบต. สร้างเครือข่ายและควบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง

๒) เสริมสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ กรณีคนที่ถูกจับแต่เป็นคนที่ชาวบ้านเชื่อถือครัวเรือน

๓) เสริมสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในอำนาจรัฐ

๔) เสริมสร้างเครือข่ายองค์กรเอกชนให้เป็นเครือข่ายสนับสนุนติกถุง

๕.๒ ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน แสดงความจริงให้ปรากฏต่อสาธารณะโดยเร็ว รวมทั้งให้ประชาชนเข้าใจว่าการก่อเหตุลุนแรงและให้เดินหน้าเป็นการบิดเบือนและไม่เกี่ยวข้องกับหลักค่าสอนทางศาสนา

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกมิติ มิติทางวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา

๒) ให้หน้าสนใจส่วนราชการระดับอำเภอ มีอำนาจและสิทธิในการให้ข้อมูลข่าวสาร

๕.๓ ต้องมีสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อกิจการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมประชาสัมพันธ์ ส่วนสถานีวิทยุให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) โดยจะต้องเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ในการให้

/ข่าวสารเพื่อสร้าง...

ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและเพื่อการศึกษา

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- (๑) จัดให้มีสืบเป็นการเฉพาะ โดยใช้ระบบสองทาง (Tow – way) ภาษาไทยและมลายูห้องถิน
  - (๒) จัดสรรบคุลากวงทางสื่อและสตั๊ปกรรณให้เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ
  - (๓) การประชาสัมพันธ์สื่อทุกรูปแบบควรหลีกเลี่ยงการใช้คำภาษา ที่กระทบต่อความรู้สึกด้านลบ
- ๕.๔ ขัดอิทธิพลของกลุ่มก่อความไม่สงบ โดยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลระดับผู้นำด้านจิตใจเหล่านั้น ปรับเปลี่ยนแนวคิด หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้ประชาชนหลุดพ้นจากอิทธิพลหรือความครอบงำที่สร้างความแตกแยก

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- (๑) การใช้อำนารัฐควรอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย
- (๒) ดำเนินการด้วยความยุติธรรม ถูกต้อง รวดเร็ว และเชี่ยวชาญ
- (๓) ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินคดีสำคัญที่ประชาชนสนใจให้รับทราบโดยแพร่หลาย เมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุด

๖. ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

๖.๑ สนับสนุนการศึกษาศาสนาอิสลามในพื้นที่อย่างกว้างขวางและเป็นมาตรฐานเดียวกัน การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาป่อนะ ต้าดีกา โครงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยให้ตัวครุผู้นำทางศาสนาในชุมชนมาร่วมจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมสมสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- (๑) ควรจัดให้มีสวัสดิการให้แก่ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ได้รับการบูรณาแล้ว และครอบครุณถึงปีดา มาрадา คุスマรสและบุตร
- (๒) ควรสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันป่อนะ และศูนย์ต้าดีกา นำวิชาสันติศึกษามาบรรจุเป็นวิชาหลักในการศึกษาทุกระดับ

๖.๒ สงเสริมให้มีการเรียนการสอนในระบบ ๒ ภาษา หรือ ๓ ภาษา เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยไม่นำประเด็นความมั่นคงเข้ามาเกี่ยวข้อง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- ควรให้ประชาชนพื้นที่เป็นผู้พิจารณาเลือกภาษา เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับพื้นที่

๖.๓ พัฒนาบุคลากรผู้สอนให้มีความสามารถและมีความพร้อมในการสอนอย่างถูกต้องตามหลัก
ศาสตร์และให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนในการศึกษาความรู้ตามระบบการศึกษาภาคบังคับ ความรู้สายสามัญ
สายอาชีพ ศาสนาและภูมิปัญญาทั้งถิ่น ตลอดจนการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้
ครูผู้สอนติดอก สถาบันการศึกษาป้องเนาะ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้รับการศึกษาเพิ่มเติม
เพื่อเพิ่มวิทยฐานะและเป็นการยกระดับความสามารถ ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ความพยายามการศึกษาของครูผู้สอนให้ถึงระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาที่ขาดแคลน หรือสาขา
บริหารการศึกษา

๖.๔ ลงเสริมและสนับสนุนการสร้างจริยธรรมให้กับผู้เกี่ยวข้องกับสถาบันศึกษาทุกรายดับ ให้ทราบนัก
จะร่วมรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นกลไกหนึ่งในการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ควรกำหนดให้ทุกคนต้องเรียนรู้สันติวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องผ่านการเรียนรู้หรือฝึกอบรม สันติวิธีและมีประกาศนียบัตรรับรอง

๖.๕ ต้องเพิ่มบทบาทและบุคลากรของศูนย์ศึกษากองโรงเรียน (กศน.) ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ให้สามารถส่งเสริมสถาบันการศึกษาป้องเนาะทุกแห่งตามแนวทาง “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ”

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ควรขยายบทบาทศูนย์การศึกษากองโรงเรียนให้ครบวงจร รวมทั้งสร้างความรวมมือกับภาครัฐ/
เอกชนให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

๖.๖ เร่งรัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเป็นกรณีเร่งด่วน ในกระบวนการเทียบคุณวุฒิทาง
การศึกษา สำหรับผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาในตะวันออกกลางและประเทศมุสลิมอื่นๆ ให้สามารถใช้
เป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในประเทศไทยเป็นคุณวุฒิที่เข้าทำงานได้

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดกรอบระยะเวลาให้ชัดเจน ว่าจะเทียบคุณวุฒิให้แล้วเสร็จในวัน
เดือน ปี ใด

๗. ข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจ

๗.๑ การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานจะต้องมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมและ
ความต้องการของคนในพื้นที่ และให้มีความเจริญเติบโตอย่างเท่าเทียมกับบริเวณชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน

/เพื่อลดความแตกต่าง...

เพื่อลดความแตกต่าง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

โครงการเข้าร่วมเป็นอธิบดี ต้องมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจน เพราะเป็นพื้นที่ที่หมายจะมีความต่อเนื่อง และอยู่ใกล้กับจังหวัด ซึ่งมีโครงการระบบแยกแก๊ส มีความสะดวกมากกว่าและเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่น

๗.๒ การเร่งรัดให้มีการใช้ประโยชน์จากการเป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ เพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ เช่น การเป็นเมืองปลอดภาษี และการวางแผนพัฒนาเมืองหลักสำคัญในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำความเจริญสู่ชุมชน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) รัฐบาลต้องสร้างความชัดเจนในการดำเนินงานระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษกับเขตเศรษฐกิจเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาตรการและการดำเนินการมีความคืบหน้าอย่างไร อาทิเช่น การจัดเก็บภาษีรายได้บุคคลธรรมด้า การขาดแคลนแรงงาน (ยังมีความต้องการแรงงานต่างด้าวที่คาดจะเปลี่ยนถูกต้อง)

๒) รัฐต้องเสริมสร้างและสนับสนุนให้แรงงานในห้องถังมีงานทำ พร้อมทั้งดูแลในด้านสวัสดิการ

๗.๓ รัฐบาลควรเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับความต้องการของห้องถัง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) รัฐบาลต้องเข้าไปดูแลผู้ประกอบการรายย่อยที่รับจ้างงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากสถาบันการเงินไม่ให้สินเชื่อ

๒) รัฐต้องกำหนดมาตรฐานให้สถาบันการเงินเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราเดียวกัน ซึ่งควรจะอยู่ในอัตรา ๗.% /ปี ตามประมาณกากหมาляет่างและพาณิชย์

๗.๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ โดยให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

รัฐควรจัดทำแผนที่สามารถเกือบหนุนให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ รับจ้างดำเนินงานเกี่ยวกับงานโครงสร้างพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ และให้ความคุ้มครองความปลอดภัย

๗.๕ การเพิ่มศักยภาพให้ประชาชนในห้องถังให้มีความรู้ด้านอาชีพที่ต้องการ และสร้างงานเพื่อให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่มีงานทำและมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยมีการประกันชีวิตและทรัพย์สิน และให้ประชาชน...

และให้ประชาชนมีโอกาสเข้าสู่การใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ปรับปรุงพื้นที่สื่อมعلومโดยใช้ก้าวอุตสาหกรรมมาองรับ เพื่อให้เกิดการลงทุนและการจ้างงานในพื้นที่

๒) พัฒนาปรับปรุงเส้นทางคมนาคมระหว่างสู่หงส์ฯ – ลก กับมาเลเซีย โดยการส่งเสริมให้มีการลงทุนในพื้นที่โดยผู้ประกอบการในท้องถิ่น จะทำให้เกิดการสร้างงานและรายได้

๗.๖ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น เช่นหลักสูตรการประกอบอาหารเพื่อให้สามารถนำคุณวุฒิประกอบอาชีพในประเทศเพื่อนบ้านได้ การฝึกทักษะแรงงานสำหรับอุตสาหกรรมบางประเภทเพื่อนำไปทำงานในตะวันออกกลาง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประการใด

๗.๗ รัฐต้องตระหนักรและเร่งรัดพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและเร่งแก้ไขนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น เรื่องป่าชุมชน และการประมงชายฝั่ง ฯลฯ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

พื้นที่การประมงชายฝั่ง โดยการวางแผน จะทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

๔. ข้อเสนอแนะด้านการต่างประเทศ

๘.๑ ดำเนินความเป็นกลางทางการเมืองระหว่างประเทศไทยย่างเคร่งครัด

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประการใด

๘.๒ ดำเนินนโยบายเป็นมิตรและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศมุสลิมทุกประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน ตลอดจนทำความเข้าใจกับประเทศไทยมุสลิมโดยชี้แจงให้เห็นว่าประเทศไทยแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางสันติวิธี ส่งเสริมการประกอบกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม และให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

กิจการอัจฉริยะควรให้กระทรวงการต่างประเทศเข้าไปมีบทบาทให้มากกว่าที่เดิม และดูแลผู้ที่ไปประกอบพิธีอัจฉริยะอย่างทั่วถึง สร้างสร้างการเชื่อมโยงกับประเทศไทยเพื่อให้เกิดมูลค่า การลงทุน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

๙.๓ การใช้สถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศไทยต่างๆ เป็นกลไกในการสร้างความเข้าใจในนโยบายและการทำงานของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อรัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรที่มีแนวโน้มจะสนับสนุนกลุ่มก่อความไม่สงบ เพื่อลดการซวยเหลือและการพึงพาแก่กลุ่มก่อความไม่สงบที่มีกลุ่มหรือหัวข้อสนับสนุนภูบลแบบต่างๆ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- ๑) ดำเนินการให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานงสุลเข้าถึง และดูแลนักศึกษาไทยในต่างแดน
- ๒) ดำเนินนโยบายต่างประเทศ ประชาสัมพันธ์ให้รู้ว่าประเทศไทยเป็นปากของระบบประชาธิปไตย

๙. ข้อเสนอแนะด้านสังคม

๙.๑ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถอยู่ได้อย่างสันติสุข

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประกาศได

๙.๒ การสนับสนุนให้ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม เรียนรู้ซึ่งกันและกันในทุกด้าน เพื่อยกระ่วงกันอย่างสันติ และเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาโครงการของรัฐ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างความมั่นคงทางสังคม

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประกาศได

๙.๓ สร้างความเข้าใจและลดความระแวงระหว่างผู้ที่นับถือศาสนาหรือมีวัฒนธรรมแตกต่างกัน โดยถือว่าความหลากหลายในสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การพัฒนาสังคม ซึ่งจะทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประกาศได

๙.๔ เจ้าน้ำที่ควรพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง อาจจะจัดให้มีเวทีชาวบ้านในทุกหมู่บ้านเป็นประจำเพื่อสร้างความเข้าใจ รับฟังข้อเท็จจริง สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน สร้างเสริมบรรยากาศการปรึกษาหารือ สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประกาศได

๙.๕ จัดตั้งคณะกรรมการพิเศษภาคประชาชน ประกอบด้วย ผู้นำศาสนา ผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำภาคประชาชน และผู้นำด้านสถาบันทางสังคมของชนเผ่าทั้งครอบครัว ศาสนา การศึกษา ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไข...

ร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยทำงานคู่กับหน่วยงานของรัฐ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประการใด

๑๐. ด้านสาธารณสุข

๑๐.๑ ภาครัฐต้องให้บริการทางด้านสุขภาพพื้นฐานตามระบบ ประกันสุขภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประการใด

๑๐.๒ ผู้นำท้องถิ่นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารด้านสาธารณสุขในพื้นที่ให้มากขึ้น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประการใด

๑๐.๓ รัฐต้องเพิ่มบุคลากรในด้านจิตเวชในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากขึ้น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

เห็นด้วยตามข้อเสนอแนะ โดยไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ประการใด